

et kirkeligt Raad kan forenes, med Grundloven, gaar Thinget over til den næste Sag paa Dagsordenen."

Formanden (Berg): Om dette i Genhold til Forretningsordenens § 25 stillede Forslag vil altsaa nu Forhandlingens dreie sig.

Goos: Man kan ganske vist gjøre den kongelige Resolution af 8de forrige Maaned til noget for Tid, til en for stor Bagatel, skjøndt jeg ikke tror, at det fra nogen Side her i Salen er udtalt, at den er en Bagatel; men man kan ganske vist ogsaa gjøre den til noget meget for Stort, og det forekommer mig, at den ærede Forepørger, som nu satte sig, under alle Omstændigheder, og hvorledes end Flertallet maatte stille sig til den foreslaaede Dagsorden, har i sit sidste Foredrag udtalt Ting, som gjør altfor Meget ud af Resolutionen. Det maa nemlig dog erkjendes af Enhver, som ikke lægger Noget ind i Resolutionen, som ikke staar der, at der ikke her er Tale om, at der ikke er Spor af eller Forberedelse til Nogetsomhelst, der kunde kaldes Gnevoldsmagtens Indførelse paa det kirkelige Omraade, eller at der skulde være Tale om — og jeg skal her minde om en Misforstaaelse eller Antydning, som det ærede Medlem gjorde i sit Foredrag igaar — at f. Ex. ved Nr. 2 i Resolutionen i mindste Maade de nuværende Grændser mellem, hvad der er Lovgivningens og hvad der er Administrationens Sag paa det kirkelige Omraade blive forrykkede, eller at der skulde indeholdes Noget deri, som kunde tyde derpaa. Alt det er ikke tilstede i Resolutionen og kan der ikke være Tale om at kunne lægge ind i den, og det er derfor under alle Omstændigheder at gjøre noget meget for Stort ud af det, hvis man vil male Stræmmebilleder fra den Side for Thinget. Jeg maa lige overfor, baade hvad den ærede Ordfører for Forepørgerne (Høgsbro) nu har udtalt igjert, nemlig at det er et utvivlsomt Brud paa Grundloven og særlig dens § 75, og hvad den anden ærede Forepørger (N. S. Larsen) atter har udtalt i sit Foredrag idag, fastholde, at det er den rigtige Fortolkning, jeg udtalte igaar. Jeg maa bestemt fastholde den, og den er ikke, som den ærede Forepørger udtalte, en theologisk Fortolkning. Jeg vil paavise ham trykte og utrykte videnskabelige juridiske Udtalelser for den Sætning, at det, der staar i Grundlovens § 75, er, at der loves Kirken en Forsatning, og at den loves ved Lov, og at intet Andet staar der. Der staar ikke deri Noget om en væbliffelig Anvendelse paa de nuværende Forsatningsforhold. Nu gjør

det ærede Medlem den Slutning: ja, saa bliver den nuværende Forsatning i sin hele Ubevægelighed, der maa ikke røres en Smule derved, og faar det ud af den daværende Kultusminister Madvig's Udtalelse, at saa bliver den gamle Forsatning staaende, og der kan ingen Forandring gjøres i den undtagen ved Lov; men det er en rent gal Slutning. Ja, det bliver ved den gamle Forsatning, det, som den ærede Forepørger utrykte saaledes, at Forsatningen er en ren Statskirkeforsatning, en blot Forgænging af Statsforvaltningen. Derved, ved dette Grundlag bliver det, indtil Loven har forandret det Forhold, men at der ikke skulde kunne ved de administrative Organer foretages nogen som helst Forandring i denne Tilstand, der, som før omtalt, gik over fra Rancelliet til den nye Kirkeforvaltning — at der ikke skulde kunne røres derved, ske nogen som helst Forandring deri, men at en saadan Urpælighed skulde være sanktioneret ved Grundloven, det staar der ikke et Ord om i denne. Det er Forsatningen, som den var, og med den Foranderlighed og Mulighed for Udvikling, som den gamle Forsatning havde dels — indenfor snævre Grændser — ad Administrationens Vej og dels ved den almindelige Lovgivningsmagt, som Kongen og Rigsdagen have. Derfor, siger jeg, passe de Anvendelser, som have fundet Sted baade ved de to Ministercirkulærer fra Halls Tid og ved Cirkulæret fra 1862, fuldstændig, thi de ere fuldstændig i Overensstemmelse dermed. Denne Forsatning har paa de Omraader, hvor der ikke er slet Lovordning, hjemlet den daværende Administration Ret til at foretage disse Stridt. Det var Administrationens Opfattelse. Og nu er der slet ikke Spørgsmaal om, hvorvidt denne Opfattelse er bleven anerkjendt af Rigsdagen, men om den er bleven anerkjendt af Rigsdagen. Det er den aldeles ikke bleven derved, at der er enkelte Mænd, som have udtalt sig mod Ordningen fra Standpunkter, som slet ikke ere de Herrer Forepørgeres, og den er heller ikke bleven det paa nogen Maade derved, at endel af disse Bestemmelser senere ere gaaede over i Love. Der er intetsomhelst administrativt Forhold, uden at det godt kan ordnes ved Lov, naar Administrationen opgiver sin Besvielse til at handle og raade over det og gaar ind paa, at det gjøres til Lovsag; og saa er det naturligtvis for Fremtiden Lovsag. Det have vi jo tallose Exempler paa, at Ting, som have været ordnede administrativt — paa Universitetsordningens Omraade er der mange af den Slags Exempler — ere gaaede over til at blive Lovsag derved, at man er bleven enig derom; men hverken de to Cirku-